

Klub přátel historie města Otrokovice

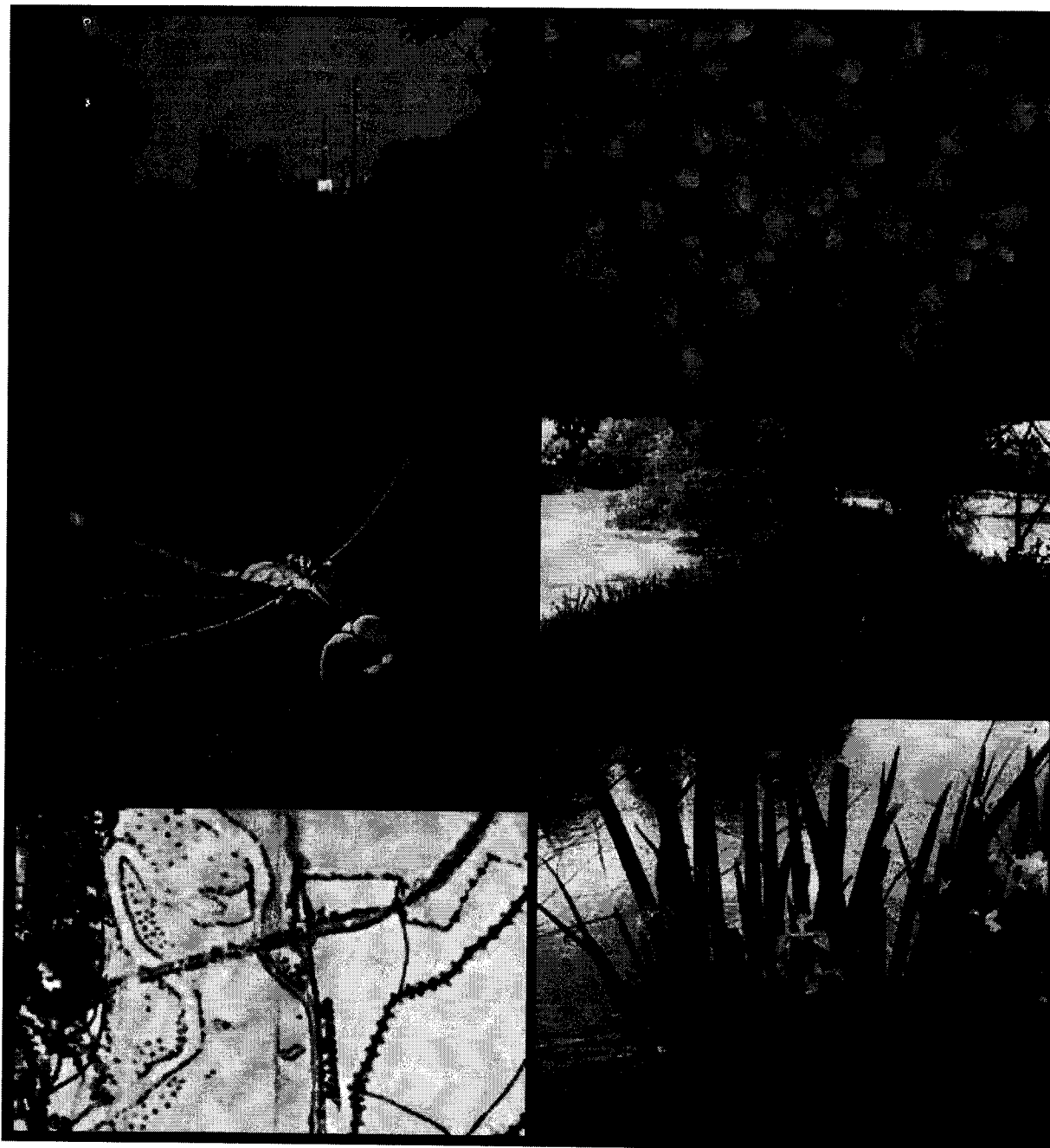
Jaroslav Hradil: Vycházka č. 5: Přírodní památka "Na letišti"

(N49°11.535' E17°30.984')

K této lokalitě se můžeme dostat po cyklostezce od areálu veslařů na Baťově ve směru na Napajedla, když před železničním mostem přes Moravu sjedeme po polní pěšině k slepému rameni. Podobně lze přijet i od závodu Barum Continental, když odbočíme k bývalému závodu Moravan a přejedeme původní parkoviště na panelovou cestu, která nás dovede na vrcholek v terénu, odkud je celkový pohled na pneumatikárnu. Dále sjedeme pěšinou kolem zarostlého železničního náspu a první travnatá odbočka nás dovede k tabuli označující chráněné území.

Ještě než se v roce 1839 začala budovat železnice Severní dráhy císaře Ferdinanda a řeka Morava tekla původním korytem, byl v místě nynějšího slepého ramena velký meandr. K jeho ohybu byl z napajedelského mlýna vykopán náhon pro přívod vody na mlýnská kola. Byla zde umístěna stavidla regulující přítok vody, která jsou dodnes v zarostlých částech patrná a je zde také vidět zavezené přívodní koryto. Železniční dráha přerušila vodní strouhu a následnou regulaci řeky Moravy v roce 1906 se ze zbytku říčního meandru stalo slepé rameno.

Dnešní podoba slepého (mrtvého) ramene připomíná pomyslné písmeno T. Sestává ze tří částí. První dvě části tvořily bývalý tok řeky Moravy a třetí část je zbytek mlýnského náhonu, který se za železniční tratí nazývá „Janišovka“ podle jména majitele napajedelského mlýna. Tato část byla postupně zavezena odpadem ze závodu Moravan. Všechny tyto tři části se také lidově nazývají „Morávka“, což ukazuje na dřívější spojení s řekou. Nynější spojení slepého ramene s mateřskou řekou je možné jen podzemním prolínání vody; hladina je závislá na stavu vody v řece. Při normálním stavu činí rozdíl 15 až 20 cm. Celková velikost vodní plochy je asi 3,3 ha. Hloubka kolísá v některých místech první části od 50 cm do 75 cm a v nejširší druhé části až do 2 m. Plocha ramene se od kamenné hráze Moravy postupně zanášá a zmenšuje se v důsledku tvoření rostlinného bahna. Druhým činitelem, který má vliv na změnu ramene jsou stromy a keře. Svými kořeny rozrušují břehy a uvolňují zeminu, která je dešťovou erozí splavována do vody.

Přírodní památka Na letišti byla vyhlášena 4. 7. 1956 jako Státní přírodní rezervace a v roce 1997 překategorizována. Předmětem ochrany je uchování jednoho z posledních zbytků mrtvých ramen, které kdysi provázely řeku po celém jejím středním toku zejména pro výskyt charakteristických vodních a pobřežních druhů rostlin a živočichů. Mezi nejvýznamější patří kotvice plovoucí (*Trapa natans*), která pokrývá vodní plochy svými růžicemi listů a plody. Dále se zde vyskytuje kosatec žlutý, stulík žlutý, závitka, vod'anka, lakušník, rdest, rákos, šmel, žabník, šťovík, zblochan, šípatka, šáchor, orobinec a další. Poslední dobou také povodněmi zavlečený leknín bílý. Nyní plochu pozvolna pokrývají plovoucí porosty okřehku menšího. Výsadbou amura bílého, který svou potravní specializací na vodní rostliny ohrožuje vzácné druhy rostlin se stalo, že některé druhy také již vymizely. Celou plochu lemuje stromová a křovinná vegetace skládající se z několika druhů topolů, javorů, vrb, dále to je olše, brslen, trnka, habr, třešeň i jablono, bez, hloh, kalina, svída, ptačí zob, chmel a další. Mnohé z nich jsou úctyhodného stáří a velikosti. Fauna odpovídá mokřadnímu prostředí. Jsou zde domovem různé druhy obojživelníků jako je čolek, kuňka, ropucha, rosnička, skokan. Z plazů je to zejména užovka a ještěrka. Byly zde vysazeny různé druhy ryb jako je kapr, karas, lín, štika a jiné, později i amur a tolstolobik. Z bezobratlých zde nalezneme některé druhy plžů jako je plovatka, okružák, k vymizelým patří bahenka, podobně jako škeble a velevrub. Bylo zde nalezeno až 51 druhů hmyzu z nichž nejznámější jsou vážky, šídla, šidélka, motýlice, potápniček a vodomil a další. Z ptačích druhů zde hnízdí straky, kos, dále se setkáme s kachnou divokou, můžeme zahlédnout i lysku, slíпку, setkáme se i s přelétavými druhy vodního ptactva. V okolí se vyskytují všechny druhy pěvců, šplhavců, vrána obecná šedá a v poslední době zde zahnízdil v dutých stromech dudek. Ze savců se můžeme setkat s hryzcem, hrabošem, potkanem, ježkem. V roce 1935 byla v okolí zastřelena i vydra. Bobr zde byl viděn, ale prostor zatím neosídlil.